

ΤΠΕ & Σύγχρονος πολιτισμός

Ψηφιακά μέσα & πολιτιστική κληρονομιά

Αλέξανδρος Γ. Καπανιάρης

Δρ Ψηφιακής Λαογραφίας

Μεταδιδακτορικός Ερευνητής Δ.Π.Θ.

Διδάσκων στο Τμήμα Επικοινωνίας & Ψηφιακών Μέσων

Τι είναι ο ψηφιακός πολιτισμός (e-culture)

Ο ψηφιακός πολιτισμός (e-culture) περιλαμβάνει όλους τους άξονες και τις εκφάνσεις του πολιτισμού με την αυστηρή αλλά και πιο χαλαρή του όρου έννοια, που στην προκειμένη περίπτωση **δημιουργούνται, παρουσιάζονται, αποθηκεύονται, ανακτούνται, μεταδίδονται, προβάλλονται, δέχονται πρόσβαση κλπ., μέσα από την αξιοποίηση των ΤΠΕ.**

Τι είναι ο ψηφιακός πολιτισμός (e-culture)

Ο ψηφιακός πολιτισμός (e-culture) περιλαμβάνει όλους τους άξονες και τις εκφάνσεις του πολιτισμού με την αυστηρή αλλά και πιο χαλαρή του όρου έννοια, που στην προκειμένη περίπτωση **δημιουργούνται, παρουσιάζονται, αποθηκεύονται, ανακτούνται, μεταδίδονται, προβάλλονται, δέχονται πρόσβαση κλπ., μέσα από την αξιοποίηση των ΤΠΕ.**

Πολιτιστική κληρονομιά

Πολιτιστική κληρονομιά: τα πολυάριθμα υλικά και άυλα στοιχεία από το παρελθόν, τα οποία σώζονται σήμερα. Ενσωματώνουν σημαντική πληροφορία και γνώση από το παρελθόν

Περιλαμβάνει:

- Υλική πολιτιστική κληρονομιά (tangible)
- Άυλη πολιτιστική κληρονομιά (intangible)

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΟΧΗ

**Οι τεχνολογίες της πληροφορίας φαίνεται
ότι εισβάλλουν σε όλο το εύρος των
δραστηριοτήτων του κλάδου του
πολιτισμού.**

**Η εφαρμογή των τεχνολογιών της
πληροφορίας φαίνεται πως επηρεάζει όλο
και περισσότερους πολιτιστικούς φορείς οι
οποίοι χρησιμοποιούν τα νέα μέσα για τη
συστηματική τεκμηρίωση και την
ψηφιοποίηση των συλλογών τους.**

Μορφές αξιοποίησης των ΤΠΕ στο πλαίσιο του σύγχρονου πολιτισμού

- Ψηφιοποίηση
- Υποδομές εύκολης πρόσβασης ψηφιακών συλλογών
- Ψηφιακές καλλιτεχνικές δημιουργίες
- Ψηφιακή τέχνη
- Εικονικές περιηγήσεις
- Συστήματα διανομής – προβολής
- Δυνατότητα σύνδεσης σύγχρονου πολιτισμού με Παιδεία και Τουρισμό
- Επιχειρηματικότητα και σύγχρονος πολιτισμός

Τεχνολογίες Πληροφορικής - Επικοινωνιών και Πολιτιστική Κληρονομιά

Οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) προσφέρουν τεράστιες δυνατότητες για τη διάσωση, διάδοση, προβολή και μελέτη της πολιτιστικής κληρονομιάς, πχ:

- Ψηφιακές δισδιάστατες εικόνες (2D digital images)
- Τρισδιάστατες απεικονίσεις (3D representations)
- Εικονική πραγματικότητα (virtual reality - VR) – εικονικά περιβάλλοντα (virtual environments - VEs)
- Επαυξημένη πραγματικότητα (augmented reality - AR)
- Πληροφοριακά συστήματα μουσείων και μνημείων
- Συστήματα αρχείων, ψηφιακές βιβλιοθήκες
- Συστήματα τεκμηρίωσης συντήρησης

Τεχνολογίες Πληροφορικής - Επικοινωνιών και Πολιτιστική Κληρονομιά

- Ηλεκτρονικοί οδηγοί μουσείων και εκθέσεις
- Ηλεκτρονικές εκδόσεις τέχνης, ιστορίας, λογοτεχνίας
- Ιστοσελίδες - CD-ROM
- Info Kiosk

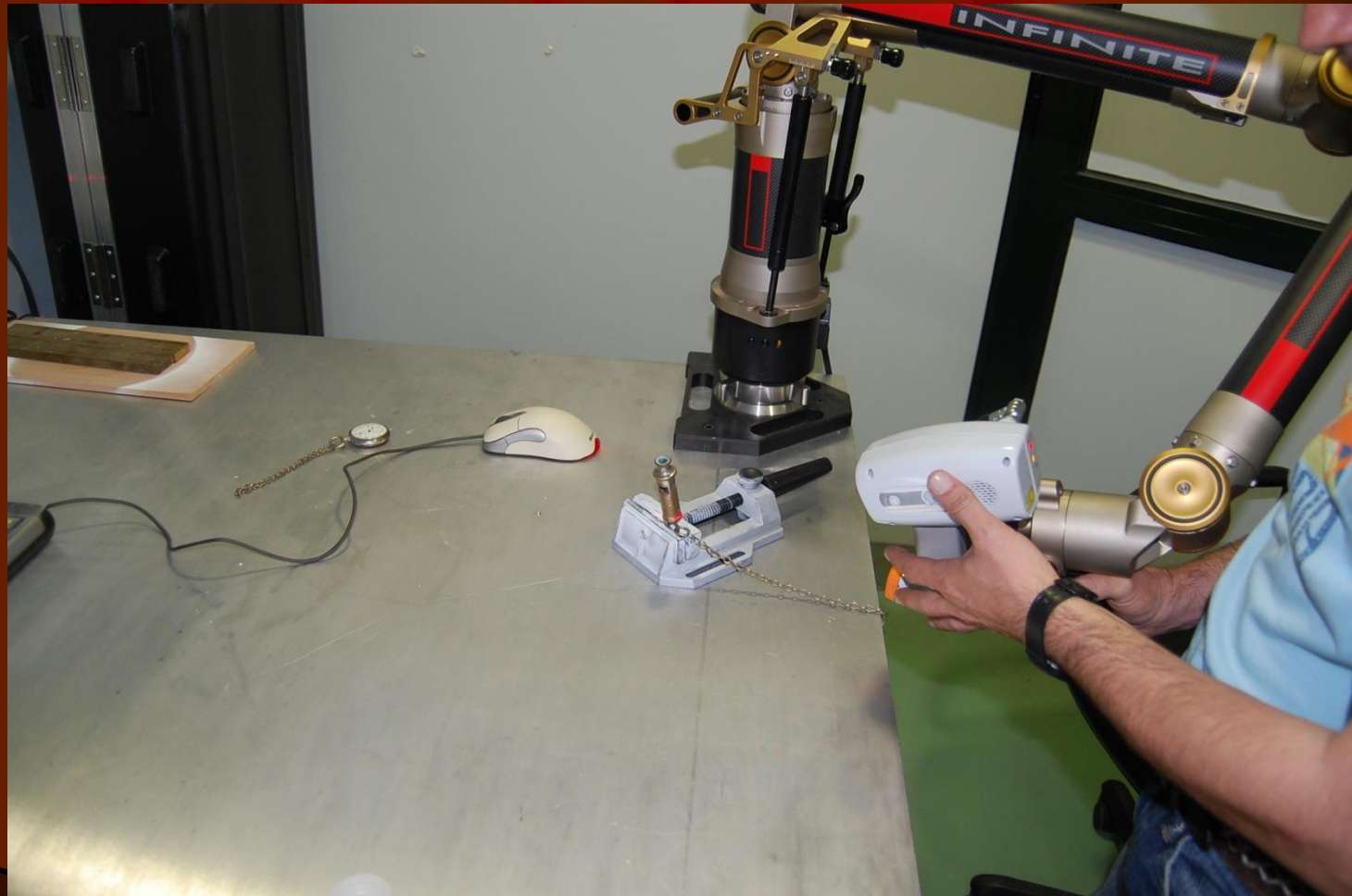
Τεχνολογίες Πληροφορικής - Επικοινωνιών και Πολιτιστική Κληρονομιά

Ψηφιακές δισδιάστατες εικόνες (2D digital images)

Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών και Πολιτιστική Κληρονομιά

Τρισδιάστατες απεικονίσεις (3D representations)

Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών και Πολιτιστική Κληρονομιά

Εικονική πραγματικότητα (virtual reality - VR) – εικονικά
περιβάλλοντα (virtual environments - VEs)

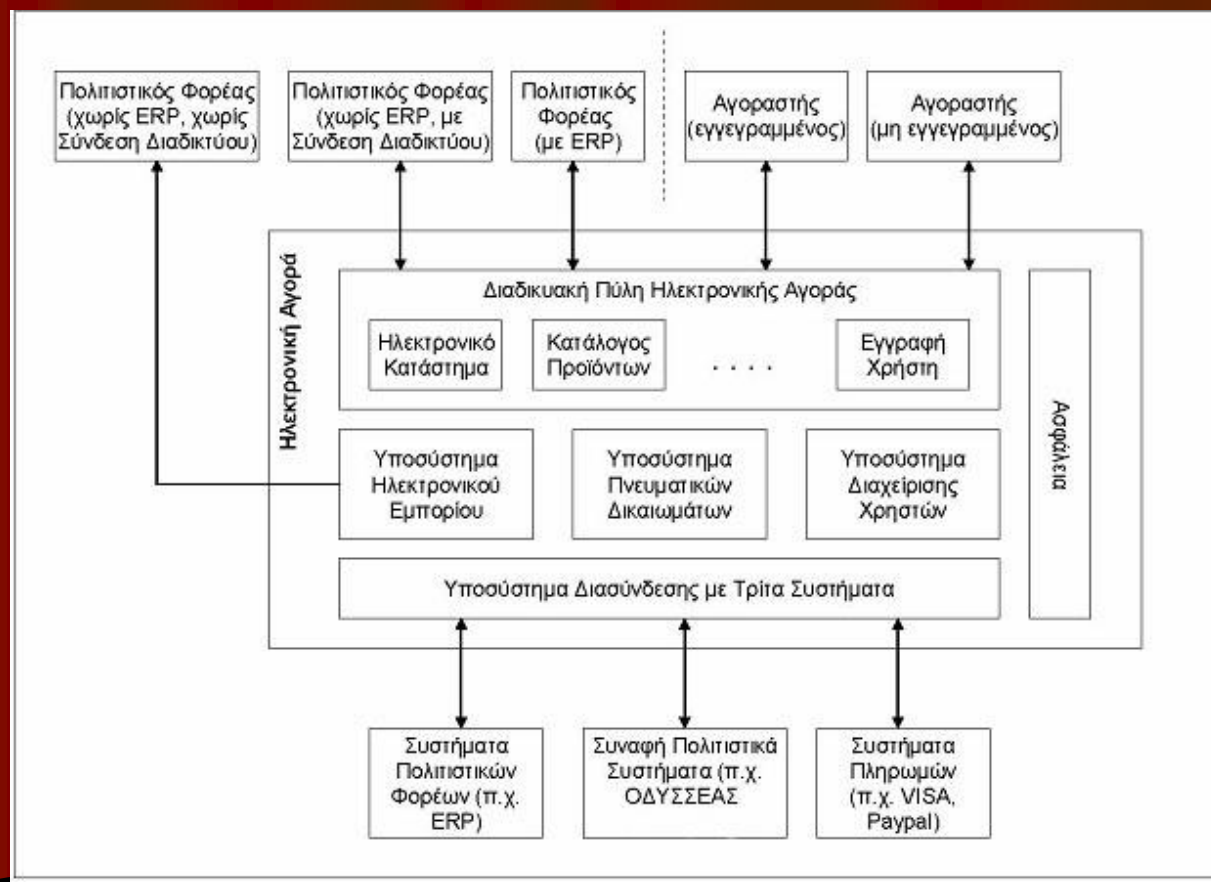
Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών και Πολιτιστική Κληρονομιά

Επαυξημένη πραγματικότητα (augmented reality - AR)

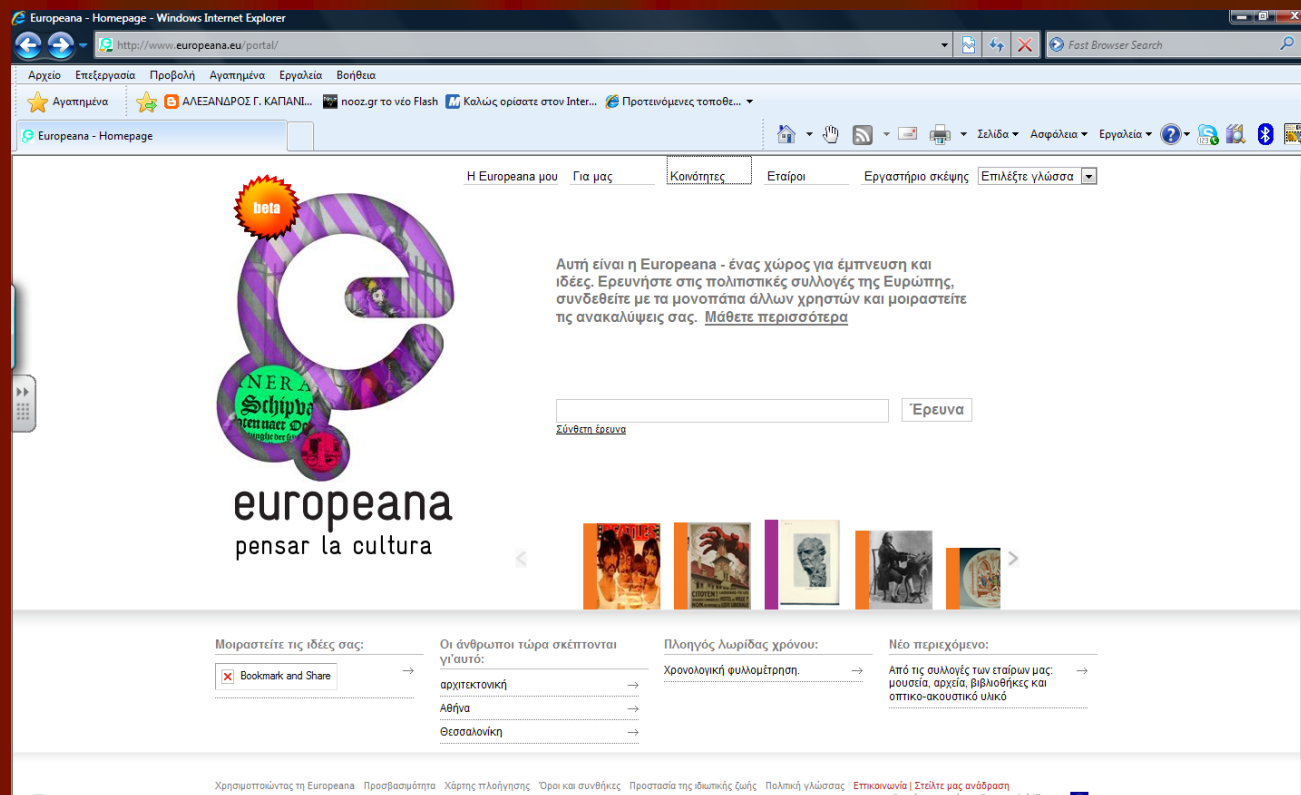
Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών και Πολιτιστική Κληρονομιά

Πληροφοριακά συστήματα μουσείων και μνημείων

Τεχνολογίες Πληροφορικής - Επικοινωνιών και Πολιτιστική Κληρονομιά

Συστήματα αρχείων, ψηφιακές βιβλιοθήκες

Τεχνολογίες Πληροφορικής - Επικοινωνιών και Πολιτιστική Κληρονομιά

Συστήματα τεκμηρίωσης συντήρησης

Τεχνολογίες Πληροφορικής - Επικοινωνιών και Πολιτιστική Κληρονομιά

Ηλεκτρονικοί οδηγοί μουσείων και εκθέσεις

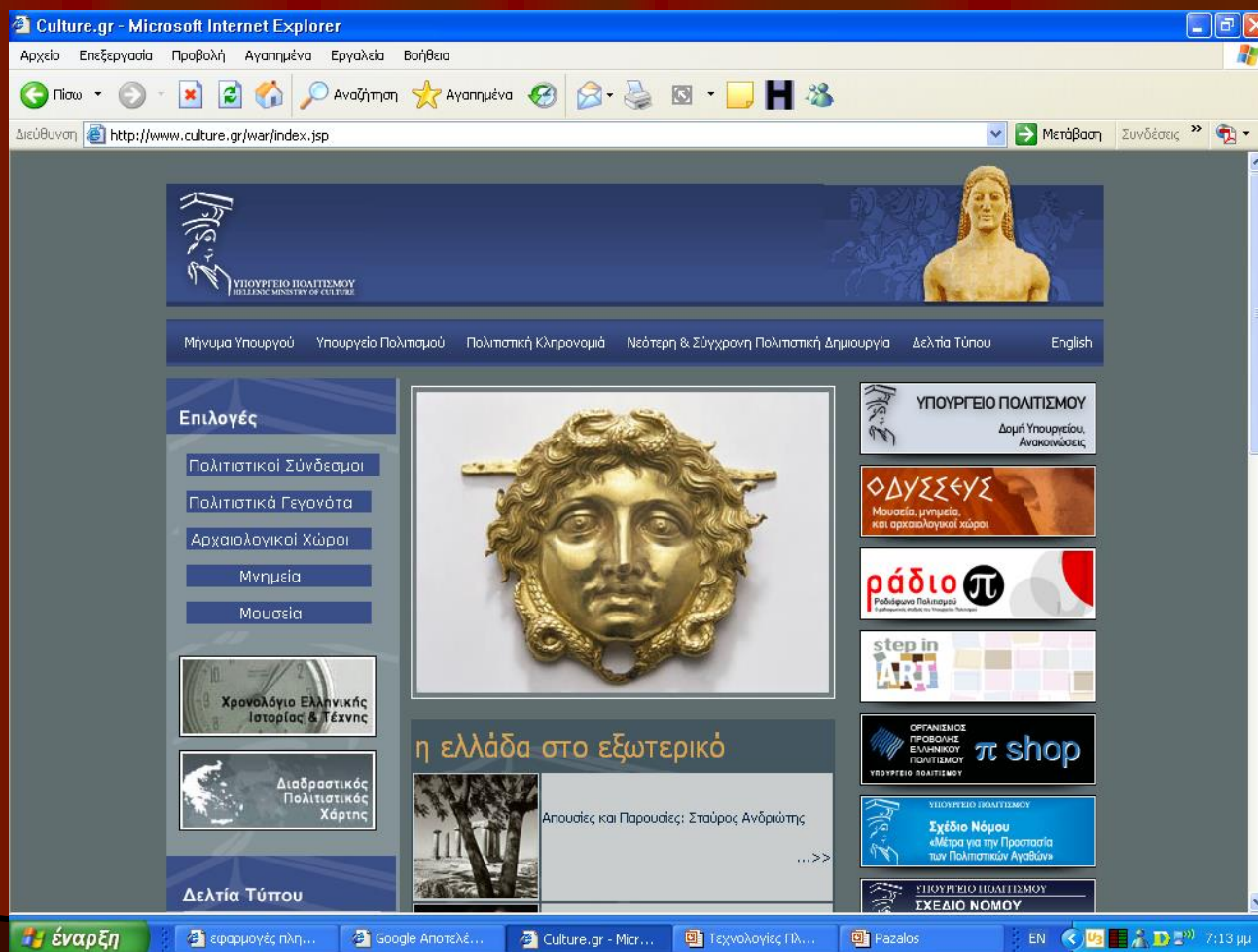
Τεχνολογίες Πληροφορικής - Επικοινωνιών και Πολιτιστική Κληρονομιά

Ηλεκτρονικές εκδόσεις τέχνης, ιστορίας, λογοτεχνίας

Τεχνολογίες Πληροφορικής - Επικοινωνιών και Πολιτιστική Κληρονομιά

Ιστοσελίδες

Τεχνολογίες Πληροφορικής - Επικοινωνιών και Πολιτιστική Κληρονομιά

Info Kiosk

Τεχνολογίες Πληροφορικής - Επικοινωνιών και Πολιτιστική Κληρονομιά

- i. νέες ευκαιρίες για διάδοσή τους μέσω ηλεκτρονικών δικτύων, όπως είναι το Internet, σε ένα πολύ ευρύτερο κοινό
- ii. δημιουργίας ηλεκτρονικών εκθέσεων (virtual exhibitions) με ψηφιακό περιεχόμενο από πολλούς πολιτιστικούς οργανισμούς
- iii. δημιουργίας ηλεκτρονικών αναπαραστάσεων αρχαιολογικών αντικειμένων, αρχαιολογικών χώρων, κλπ.

Τεχνολογίες Πληροφορικής - Επικοινωνιών και Πολιτιστική Κληρονομιά

- iv. δημιουργίας υψηλής ποιότητας ηλεκτρονικών προϊόντων πολιτιστικής κληρονομιάς, π.χ. ηλεκτρονικές εκδόσεις σε CDs, DVDs, κ.α., ειδικούς πολιτιστικούς ιστότοπους - portals
- v. δημιουργίας ποιοτικών ηλεκτρονικών μαθημάτων (e-learning) πολιτιστικής κληρονομιάς (με κείμενο, 2/3D εικόνες, ήχο..)
- vi. ηλεκτρονικού εμπλουτισμού (electronic augmentation) εμπειρίας των επισκεπτών των μουσείων, αρχαιολογικών χώρων, κλπ.

Τεχνολογίες Πληροφορικής - Επικοινωνιών και Πολιτιστική Κληρονομιά

ΤΠΕ: δυνατότητες στους οργανισμούς πολιτιστικής κληρονομιάς
(ΟΠΚ):

- να φέρουν σε επαφή με τους πολιτιστικούς τους πόρους ένα πολύ ευρύτερο παγκόσμιο κοινό (π.χ. μέσω Internet),
- να παρέχουν στο κοινό τους εξελεγμένα και ελκυστικά προϊόντα, υπηρεσίες και εμπειρίες σχετικά με την πολιτιστική κληρονομιά,
- να αυξήσουν το ενδιαφέρον του κοινού τους, και της κοινωνίας γενικότερα, για τους πολιτιστικούς τους πόρους

Τεχνολογίες Πληροφορικής - Επικοινωνιών και Πολιτιστική Κληρονομιά

Η τεχνολογική αυτή εξέλιξη οδηγεί των ΟΠΚ, οι οποίοι αποκτούν βαθμιαία έναν «υβριδικό» ρόλο:

- ενώ παλαιότερα οι ΟΠΚ είχαν την ευθύνη της διαχείρισης 'φυσικών' μόνον πολιτιστικών πόρων
- στη νέα εποχή θα πρέπει να διαχειρίζονται τόσο φυσικούς όσο και ψηφιακούς πολιτιστικούς πόρους
- γενικότερα οι ΟΠΚ πρέπει να υιοθετήσουν διαφορετικά λειτουργικά μοντέλα και τεχνολογίες λειτουργίας

Τεχνολογίες Πληροφορικής - Επικοινωνιών και Πολιτιστική Κληρονομιά

Το Βασικό Πρόβλημα

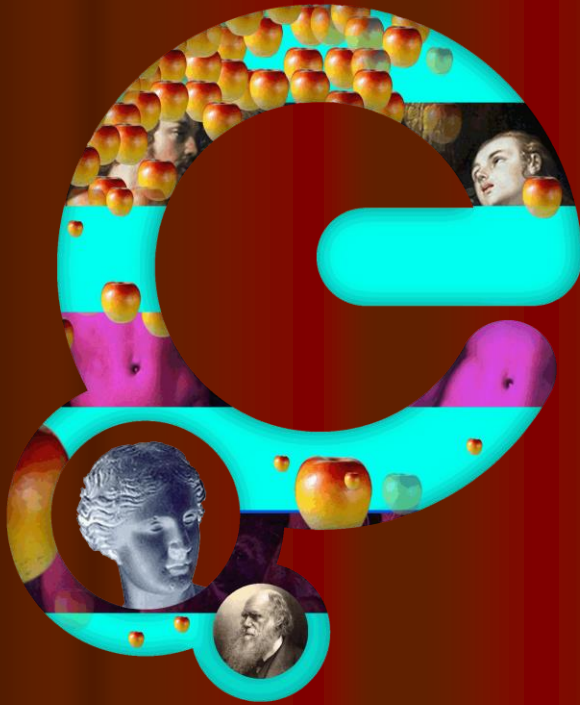
- περιορισμένη χρησιμότητα ψηφιοποιημένων πολιτιστικών πόρων προερχομένων μόνον από έναν μικρό ΟΠΚ
- Ο χρήστης χρειάζεται συνήθως ένα μεγάλο σύνολο ψηφιοποιημένων πολιτιστικών πόρων από πολλούς ΟΠΚ
- Γενικότερα τόσο η προσφορά (supply) ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών πολιτιστικής κληρονομιάς όσο και η ζήτησή τους (demand) είναι έντονα κατακερματισμένες
- Αξιόλογα ηλεκτρονικά προϊόντα πολιτιστικής κληρονομιάς απαιτούν συνδυασμό ψηφιοποιημένων πολιτιστικών πόρων από πολλούς ΟΠΚ

Τεχνολογίες Πληροφορικής - Επικοινωνιών και Πολιτιστική Κληρονομιά

Για τους παραπάνω λόγους είναι απαραίτητες **συνεργασίες** μεταξύ ΟΠΚ,

- για δημιουργία ψηφιακών πόρων,
- για προβολή, διάδοση και προώθησή τους (μέσω CDs, DVDs, ιστότοπων-portals, κλπ)
- πολλά εθνικά και κοινοτικά προγράμματα προβλέπουν **διάφορες μορφές συνεργασίας και συντονισμού** μεταξύ των ΟΠΚ που συμμετέχουν σε αυτά (πχ portals, standards)

Europeana: η Ψηφιακή Βιβλιοθήκη για τον Ευρωπαϊκό πολιτισμό

europaena
think culture

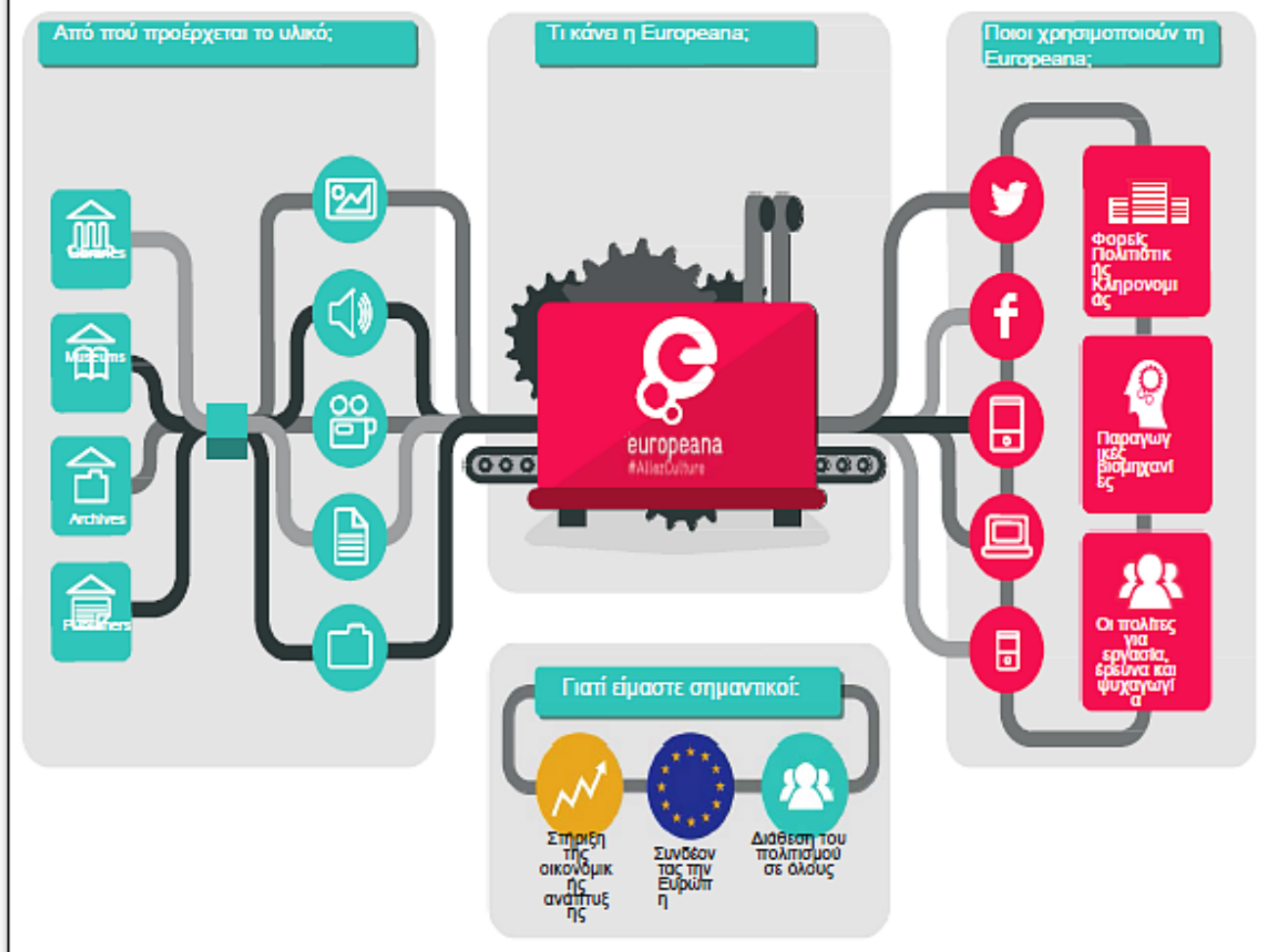
Η Ψηφιακή Βιβλιοθήκη **Europeana** για τον πολιτισμό της Ευρώπης συγκεντρώνει σε μια πολύγλωσση δικτυακή πύλη <http://www.europeana.com/>, ένα σημαντικό μέρος της ευρωπαϊκής πολιτιστικής και επιστημονικής κληρονομιάς προσφέροντας ελεύθερη πρόσβαση σε όλους. Η **Europeana** φέρνει πολιτιστικά πιο κοντά τους λαούς, αναδεικνύει την πολυπολιτισμικότητα τους και κάνει πολύτιμο και σπάνιο υλικό, ελεύθερα προσβάσιμο. Οι χρήστες μπορούν να έχουν πρόσβαση σε περισσότερα από 14 εκατομμύρια ψηφιοποιημένα τεκμήρια που προέρχονται από εθνικές βιβλιοθήκες και πολιτιστικά ιδρύματα ανά την Ευρώπη.

Europeana
think culture

Η Europeana ή Ευρωπαϊκή Ψηφιακή Βιβλιοθήκη

Η υποδομή που στηρίζει τη δωρεάν πρόσβαση στη Ψηφιακή Βιβλιοθήκη, Μουσείο και Αρχείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Europeana: η Ψηφιακή Βιβλιοθήκη για τον Ευρωπαϊκό πολιτισμό

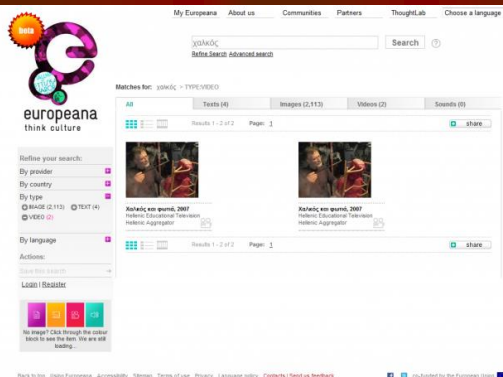
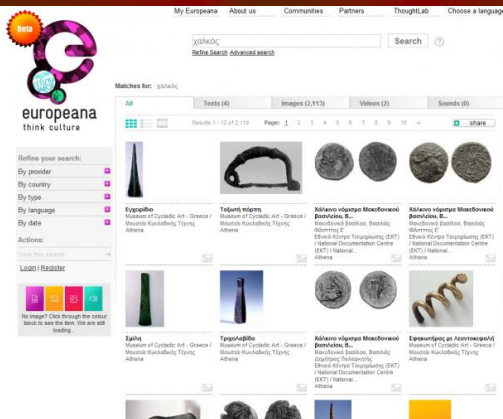
Η συνεχώς αυξανόμενη συλλογή ψηφιακών τεκμηρίων αποτελείται από:

Εικόνες: πίνακες ζωγραφικής, σχέδια, χάρτες, φωτογραφίες και εικόνες μουσειακών αντικειμένων

Κείμενα: βιβλία, εφημερίδες, επιστολές, ημερολόγια και χειρόγραφα

Ηχητικές εγγραφές: μουσικά έργα, ραδιοφωνικές εκπομπές και προφορικό λόγο ψηφιοποιημένα από κυλίνδρους, ταινίες, δίσκους

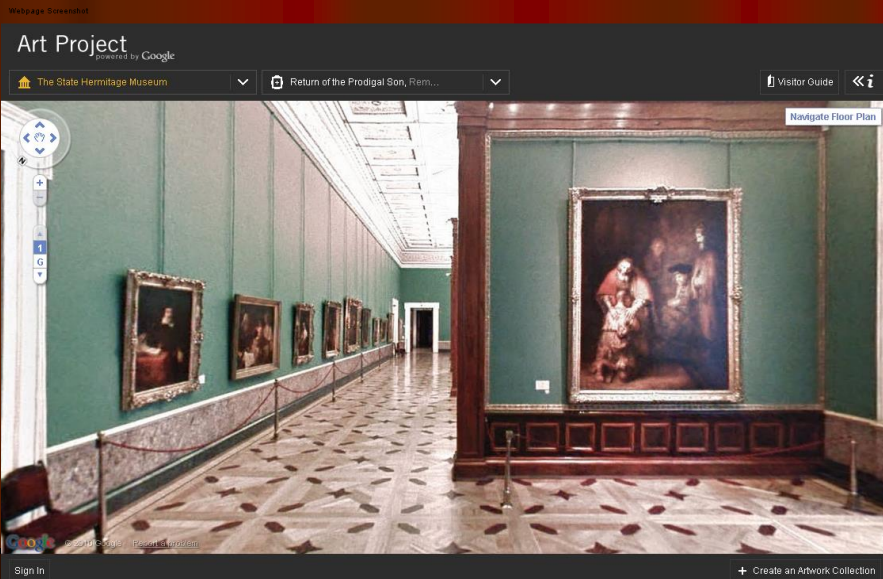
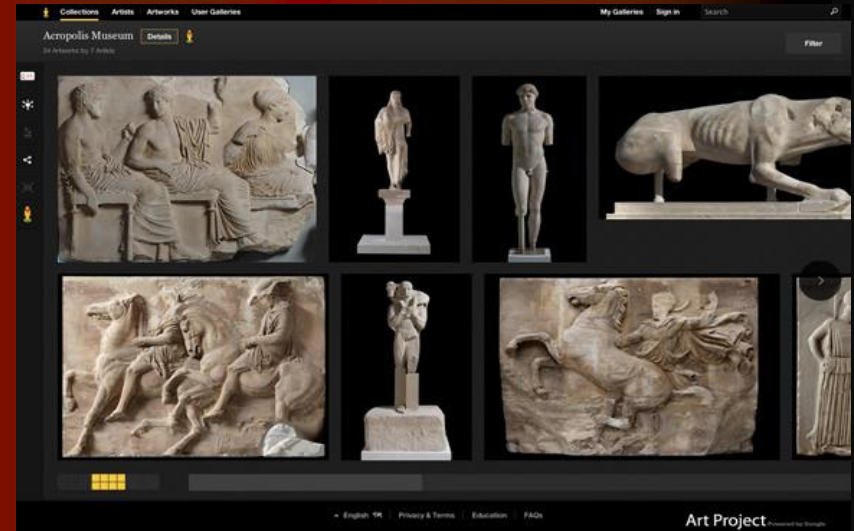
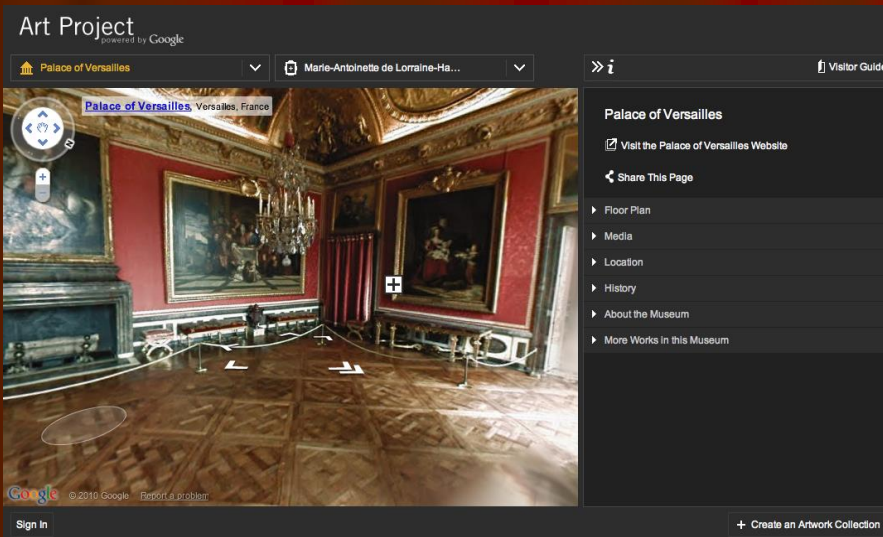
Βίντεο: αποσπάσματα από ταινίες, επίκαιρα και τηλεοπτικές εκπομπές.

Google Art Project

Το Google Art Project, περιλαμβάνει 32.000 έργα τέχνης από 46 μουσεία, όπου οι επισκέπτες όχι μόνο μπορούν να τα θαυμάσουν σε εικόνες και βίντεο υψηλής ανάλυσης, 3D και μέσω Virtual Reality, αλλά δίνει τη δυνατότητα εικονικής περιήγησης σε αρκετά από αυτά μέσω του Google street View.

Google Art Project

Ανάπτυξη ψηφιακής Βιβλιοθήκης Αψίδα: διάθεση πολιτιστικών δεδομένων στην Europeana μέσω του Ευρωπαϊκού προγράμματος Locloud

Η πλατφόρμα συλλογών LoCloud επιτρέπει τη γρήγορη και εύκολη δημιουργία της δικής σας ψηφιακής βιβλιοθήκης, μουσείου ή αρχείου και στη δημοσίευση των δεδομένων σας στην Europeana.

- Η υπηρεσία είναι διαθέσιμη στη μορφή του μοντέλου **Λογισμικό ως υπηρεσία** (Software-as-a-Service model) .
- Δημιουργία διαφορετικών συλλογών και επίσης δημιουργία εικονικών εκθέσεων.
- Αύξηση στην ασφάλεια δεδομένων
- Συμβατότητα με διάφορα formats δεδομένων
- Υψηλή αποδοτικότητα και χαμηλό κόστος συντήρησης.

***«Καθώς ο πολιτισμός μας γίνεται
πιο τεχνολογικός, η τεχνολογία
θα γίνεται πιο πολιτιστική»***

Marshall McLuhan (1911-1980)